

Μεταξύ δυο πατρίδων

Ένα διήγημα του Χρήστου Φίφη

Ο κυρ-Μένιος τις πρώτες μέρες του στη Μελβούρνη έμαθε να πηγαίνει στα μαγαζιά της πόλης και να γυρίζει. Η κυρα-Βασίλω, όμως, δεν ξεμυτούσε από το σπίτι. Ο Ηλίας, ο γιος τους, τούς πήγε στην κοντινή εκκλησία, στα σχολεία που πήγαιναν τα εγγόνια τους, και στο Victoria Market που οι Έλληνες το λέγανε «Μαρκέτα». Έρχονταν και τα άλλα παιδιά τους -άλλοι δυο γιοί και δυο κόρες- και τους παίρνανε στα σπίτια τους. Όλοι παντρεμένοι και με παιδιά. Ο Γρηγόρης, ο μικρότερος γιος δεν είχε ακόμη δικό του σπίτι, έμεινε με μια άλλη οικογένεια.

Ο Ηλίας ήρθε το 1956 και έναν-έναν έφερε και τους άλλους, τώρα τους έφερε και αυτούς. Ευτυχώς, πού να εύρισκε στην Ελλάδα προίκες για τα κορίτσια, να είναι καλά το παιδί. Ο Ηλίας και η Μαριάνθη δούλευαν από το πρωί μέχρι το απόγευμα. Ο Ηλίας ήταν οδηγός φορτηγού και μετέφερε υλικά σε εργοστάσια και αποθήκες, η Μαριάνθη καθαρίστρια σε νοσοκομείο.

Ο Μένιος (Μενέλαος) Παπασώτης αγαπούσε το χωριό του εκεί στο φρύδι της Ζήρειας. Στα λίγα χωράφια του έζησε όλα του τα χρόνια, εκτός όταν πήγε στρατιώτης και αργότερα στον πόλεμο της Αλβανίας. Εκεί τρυγούσε και άπλωνε τη σταφίδα, κλάδευε τις μηλιές, βοσκούσε τα λίγα ζωντανά, εκεί πέρασε τα χρόνια της κατοχής και του εμφυλίου, εκεί μεγάλωσε με τόσες στερήσεις τα πέντε παιδιά του, μέχρι που ένα-ένα έφυγαν για τα ξένα. Η ιδέα να πάει στην Αυστραλία τον ενθουσίασε, όχι, όμως, και τη Βασίλω.

-Πού να πάμε μωρέ Μενέλαε, να πεθάνουμε στο καράβι θέλεις;

-Τόσος κόσμος πάει Βασίλω, εσύ θα πεθάνεις; Δεν θέλεις να δεις τα παιδιά σου, τα εγγόνια σου;

- Τα παιδιά θα γυρίσουν μια μέρα. Έτσι μου είπαν όλα πριν φύγουν.

Τελικά πήγαν στην Αθήνα για τα χαρτιά και τις διατυπώσεις. Αλλά πώς ν' αφήσουν το σπίτι και το χωριό τους;

Η μάνα της Βασίλως και οι γονείς του Μενέλαου έκλαιγαν. Τα πεθερικά της έμειναν με τον κουιιάδο της Δήμο.

-Δεν θα σας ξαναδούμε, μάτια μου, της είπε ο πεθερός της.

Έκλαιγε και η Βασίλω, πώς να τους παρηγορήσουν!

-Πού θα πας Βασίλω μου, θα σε χάσουμε, της είπε η κουμπάρα της.

- Μη στενοχωριέσαι Γιαννούλα, σε δυο χρόνια θα επιστρέψουμε.

Έτσι μια Φλεβριάριακή μέρα πήραν το λεωφορείο για το Ξυλόκαστρο και από εκεί για την Αθήνα και τον Πειραιά. Και νάτοι, τώρα, στα 56 του ο κυρ-Μένιος και η Βασίλω στα 52 της, ένα ζεστό συννεφιασμένο απόγευμα του Μάρτη του 1966 να κατεβαίνουν στο λιμάνι της Μελβούρνης. Πολύς κόσμος, φωνές, χαιρετισμοί, μέσα στο πλήθος ήταν σα χαμένοι. Τα παιδιά τούς βρήκαν. Λίγο στενάχωρα στο σπίτι του Ηλία, τρία δωμάτια, η εγγονή Βίκη το δικό της δωμάτιο. Έβαλαν ένα κρεβάτι για τον Μένιο και τη Βασίλω στο δωμάτιο με τα δυο μικρά αγόρια.

- Όλα καλά Ηλία, πρέπει και εμείς να συμβάλλουμε. Να βρω και γω μιά δουλειά.

-Με την ώρα του, κάτι θα βρεθεί.

Ήταν, όμως, η κυρα-Βασίλω που βρήκε πρώτη δουλειά. Μια διπλανή Ελληνίδα που δούλευε σε ένα εργοστάσιο παπουτσιών λίγα τετράγωνα παρακάτω τους είπε στη δουλειά της χρειαζόνταν δυο εργάτριες. Θα μιλούσε στον υπεύθυνο. Είχε κι άλλες Ελληνίδες δεν θα ένιωθε απομονωμένη. Θα μετέφερνε σόλες και πετσιά στις άλλες γυναίκες που έραβαν, σκούπισμα, καθάρισμα, εύκολες δουλιές. Όχι, δεν χρειαζόνταν πολλά Αγγλικά, μόνο «Καλημέρα», «Γιες Μπος», «Ευχαριστώ», «Όχι», «Σόρι», «εξσκιούσμι», λίγες απλές φράσεις, θα μάθαινε περισσότερα. Τη Δευτέρα η κυρα-Βασίλω, πρωί-πρωί περπάτησε μέχρι εκεί να δοκιμάσει και έμεινε. Την Πέμπτη της έδωσαν το πρώτο φακελάκι, μέρος του πρώτου της βδομαδιάτικου. Στα 52 της απόχτησε δουλειά και δικά της χρήματα!

Ο Ηλίας κοίταζε να βρεί κάτι του κυρ-Μένιου. Ήταν μεγάλος για να πάει στα μεγάλα εργοστάσια αυτοκινητοβιομηχανίας ή υαλοφυγίας όπου δούλευαν πολλοί Έλληνες. Πήγε σε ένα περιβόλι, φύτεμα, συγκομιδή και τακτοποίηση κηπευτικών σε καφάσια. Έφυγε! Το σκυψιμο τον σκότωνε στη μέση και στα γόνατά του. Σε ένα εργοστάσιο τσιμεντολίθων έμεινε μια μόνο μέρα, σκληρή δουλειά!

Ο Ηλίας τον έπαιρνε μερικές φορές στο φορτηγό για να γνωρίσει τη Μελβούρνη. Όταν περνούσαν έξω από ένα εργοστάσιο μεταλλικών αντικειμένων στο Πρέστον είδαν μια πινακίδα στα Αγγλικά «Ζητούνται εργάτες». Τους εξήγησαν την εργασία. Ο κυρ-Μένιος δέχτηκε να δοκιμάσει. Θα ξυπνούσε στις έξι, έπρεπε ν' αλλάζει τρεις συγκοινωνίες: λεωφορείο, τρένο για το σταθμό του Πρέστον και πάλι λεωφορείο μέχρι το εργοστάσιο. Ο Ηλίας τον πήγε δυο φορές να μάθει το δρόμο.

Ο κυρ-Μένιος άρχισε και έμεινε ευχαριστημένος. Δεν είχε άλλους Έλληνες. Ήταν ένα μικρό εργοστάσιο που έφτιαχνε μεταλλικά ανταλλακτικά. Του έδειξαν πώς να τα μεταφέρει, σε ποια τραπέζια να τα τοποθετεί, ποιούς άλλους εργάτες έπρεπε να βοηθά, τι εργαλεία μεταχειρίζονταν. Στα διαλείμματα οι συνάδελφοί του τού έφτιαχναν τσάι, τού έδειξαν πώς να ζεσταίνει το μεσημεριανό του. Αντί να τους βοηθά αυτός, σκεπτόταν, τον βοηθούσαν εκείνοι. Πού θα μπορούσε να βρει καλύτερη δουλειά; Και όταν τον επόμενο μήνα έπιασε δουλειά ένας νεαρός Έλληνας που γνώριζε καλά την Αγγλική ο κυρ-Μένιος ήταν ενθουσιασμένος. Τώρα δεν ήταν καθόλου απομονωμένος, ήξερε τι του ζητούσαν κάθε φορά, μπορούσε να μαθαίνει κάποια νέα, να λέει και αυτός καμιά ιστορία από τον πόλεμο στην Αλβανία, πώς ένιωθε, πώς έβλεπε τη ζωή στην Αυστραλία.

Γρήγορα έμαθε τις συγκοινωνίες, τις στάσεις, ήξερε πού πήγαινε. Στο τρένο γνωρίστηκε και μιλούσε και με άλλους Έλληνες, τους συναντούσε καμιά φορά στην εκκλησία ή στα ελληνικά μαγαζιά του Σμιθ στριπ. ή τα Σάββατα στη Μαρκέτα. Η Μαρκέτα απείχε μόνο 25 λεπτά, πήγαινε με τη Βασίλω με τα πόδια με ένα καροτσάκι για τα ψώνια της εβδομάδας. Μερικά Σαββατόβραδα έπαιρνε τη Βασίλω στον ελληνικό κινηματογράφο. Χαιρόταν όταν άκουγε τα γιουχαίσματα άλλων θεατών κατά του Παττακού με το μυστήρι ή των άλλων επικαίρων που αναγκαστικά τα έδειχναν γιατί ήταν πακέτο με τις ταινίες.

Ο Μενέλαος σκέφτηκε να μάθει να οδηγεί. Ο κουμπάρος τους ο Σταμάτης, ο νονός της Βίκης, προσφέρθηκε να τού δώσει ένα πρώτο μάθημα. Τον έβαλε στο τιμόνι και κάθησε δίπλα του. Στα πίσω καθίσματα ήταν η Βασίλω και η γυναίκα του Σταμάτη. Ο Σταμάτης τού έδειξε το χειρισμό. Ο Μενέλαος δυσκολεύτηκε ν' αλλάξει την πρώτη ταχύτητα. Το αυτοκίνητο

χοροπηδούσε, βογγούσε και σταματούσε απότομα. Τελικά ξεκίνησε και έβαλε δεύτερη ταχύτητα. Δεν σταματούσε, όμως, να πατάει γκάζι.

- Φρένο, κουμπάρε, του είπε ο Σταμάτης αλλά ο Μενέλαος πατούσε περισσότερο γκάζι. Βγήκαν στο μεγάλο δρόμο χωρίς το αυτοκίνητο να σταματήσει. Παραλίγο να πέσουν πάνω σ' ένα διερχόμενο αστυνομικό αυτοκίνητο. Ο Σταμάτης ταραγμένος έπιασε το τιμόνι και το γύριζε προς το πεζοδρόμιο. Επιτέλους το αυτοκίνητο σταμάτησε απότομα.

-Την άδειά σου, είπαν οι αστυνομικοί στο Μενέλαο. Αυτός δεν καταλάβαινε τίποτα και από την ταραχή του βουβάθηκε εντελώς.

-Πώς οδηγείς χωρίς να ξέρεις τη γλώσσα;

Ο Σταμάτης εξήγησε ότι δεν είχε άδεια, αυτός τού έδινε μάθημα οδήγησης.

-Γιατί τότε δεν έχεις πινακίδες μαθητευόμενου;

Ο Σταμάτης δεν απάντησε. Οι αστυνομικοί τους έγγραφαν. Τελικά δεν τους πήγαν στο δικαστήριο. Ο Μενέλαος πήρε τέτοιο τρομάρα που δεν ήθελε να ξανακούσει για μαθήματα οδήγησης.

Σε ένα χρόνο ο τραπεζικός λογαριασμός του Μενέλαου και της Βασίλως είχε αρκετά χρήματα. Σκέφτηκαν να νοικιάσουν δικό τους δωμάτιο και να ξαλαφρώσουν το σπίτι του Ηλία. Το Δεκέμβρη του 1967 βρήκαν και νοίκιασαν με τον μικρότερο γιο τους Γρηγόρη ένα ωραίο διαμέρισμα με τρία δωμάτια, στον πάνω όροφο ενός διώροφου σπιτιού στο George Street στο Fitzroy, όχι πολύ μακριά από το σπίτι του Ηλία. Το σπίτι είχε μπαλκόνι προς το George Street και ο ο κυρ-Μένιος απολάμβανε να πίνει το καφεδάκι του, να διαβάζει την εφημερίδα του, να κόβει την κίνηση στο δρόμο, να παίζει δηλωτή και να πίνουν καμιά μπίρα με τον Σταμάτη τον κουμπάρο τους που έμεινε κοντά και περνούσε να του δει, και να παίζει με τον τρίχρονο εγγονό του, τον Μένη και τα άλλα εγγονάκια του, όταν έρχονταν επίσκεψη.

Το 1969 δοκίμασαν την πίκρα του χαμού των δίδιμων κοριτσιών του Γρηγόρη και της Ουρανίας που είχαν γεννηθεί πρόωρα. Το 1970 στο κάτω διαμέρισμα του σπιτιού νοίκιαζε ένα ζευγάρι Γιουγκοσλάβων. Η Βασίλω τα έλεγε με τη Γιουγκοσλάβα, με νοήματα αλλά καταλάβαιναν πολλά. Περίμεναν την επιστροφή του μόνου παιδιού τους από τον πόλεμο του Βιετνάμ όπου είχε σταλεί ως κληρωτός. Το παιδί επέστρεψε τον Αύγουστο και όλοι ήταν καταχαρούμενοι. Έψαχνε για κάποια εργασία. Μια μέρα που είχε φύγει με το αυτοκίνητο του πατέρα του σκοτώθηκε σε κάποιο ατύχημα. Ήταν μια ανείπωτη τραγωδία για τους γονείς. Έφυγαν από το διαμέρισμα, ίσως να επέστρεψαν στη Γιουγκοσλαβία.

Το 1972 ο Μενέλαος με τη Βασίλω πήγαν για δυο μήνες στην Ελλάδα. Οι γονείς του Μενέλαου είχαν πεθάνει, η μάνα της Βασίλως ήταν άρρωστη. Έμεναν στο Δήμο γιατί το σπίτι τους είχε καεί. Ο κυρ-Μένιος είχε δώσει τα χτήματα και το σπίτι στο Βασιλάκη, έναν ανηψιό του, να τα καλλιεργεί, μαζί με τα λίγα δικά του. Αυτός γέμισε το ωραίο σπίτι του Μενέλαου σανό και άλλες ζωτροφές και το έκανε αποθήκη. Μια καλοκαιρινή μέρα που έβρεχε ήταν πανηγύρι στο χωριό και ο Βασιλάκης πήγε με κάτι φίλους του να ψήσει το αρνί στο κατώι του σπιτιού του Μενέλαου. Κάποια σπίθα έπεσε στο ξερό τριφύλι και το σπίτι έγινε παρανάλωμα. Φτωχό παιδί ήταν και με φτωχό μυαλό. Τι να τον κάνεις; Σκότωνε παλαβούς και πλήρωνε τζερεμέδες! Ο κυρ-Μένιος πούλησε τα χτήματα και με τα χρήματα αγόρασε ένα οικόπεδο στο Ξυλόκαστρο, πάνω σε ύψωμα, στα Καρυώτικα. Ήθελε, όταν επιστρέψει να χτίσει σπίτι.

Το 1973 ο Γρηγόρης και η Ουρανία αγόρασαν δικό τους σπίτι αλλά ήταν μακριά απ' τις δουλιές του κυρ-Μένιου και της Βασίλως. Τι θα έκαναν αυτοί; Στη γειτονιά ο Ηλίας είδε να πωλείται ένα σπιτάκι, δυο δωμάτια, σαλόνι, κουζίνα. Η Βασίλω ήθελε να το αγοράσουν αλλά ο Μενέλαος είχε αντιρρήσεις.

-Τι να το κάνουμε το σπίτι, εμείς θα επιστρέψουμε στην Ελλάδα.

-Αντί να πληρώνεις ενοίκιο καλύτερα να ξεχρεώνεις το δικό σου, του είπε ο Ηλίας. Με τα πολλά πείστηκε και πλήρωσαν την προκαταβολή. Η Βασίλω πέταγε από χαρά. Ήταν σε μια γειτονιά με πολλές ελληνικές οικογένειες. Τώρα τα παιδιά και τα εγγόνια έρχονταν στο δικό τους σπίτι και αυτή ήταν η μόνη οικοδέσποινα. Ο Μενέλαος δεν οδηγούσε αλλά ήταν πολύ δημοφιλής. Οι φίλοι του περνούσαν, μερικοί με τις γυναίκες τους, έπαιρναν τον Μενέλαο στο ποδόσφαιρο ή πήγαιναν όλοι σε παροικιακές εκδηλώσεις ή στον κινηματογράφο, άλλες φορές ο Μενέλαος με τη Βασίλω τους έκαναν επισκέψεις.

Η Βούλα, η μεγάλη κόρη τους ήταν άρρωστη τα τελευταία τρία χρόνια και πέθανε το Νοέμβριο του 1973 σε ηλικία 35 ετών. Άφησε δυο κορίτσια που πήγαιναν στο Γυμνάσιο. Έρχονταν μια φορά τη βδομάδα να δουν τη γιαγιά και τον παππού. «Τα φαρμάκια της ζωής», έλεγε η κυρα-Βασίλω.

Το 1974 η κυβέρνηση του Ουίλαμ κατάργησε ένα μέρος των προστατευτικών δασμών και πολλά εργοστάσια έκλεισαν. Έκλεισε και το εργοστάσιο της κυρά-Βασίλως αλλά, λόγω των μέτρων, η κυβέρνηση τους πλήρωνε το βδομαδιάτικο για πολλούς μήνες. Το 1975 ο Μενέλαος συμπλήρωσε τα 65 του χρόνια και συνταξιοδοτήθηκε. Στο εργοστάσιο έκαναν ένα αποχαιρετιστήριο παρτάκι και του έδωσαν διάφορα δωράκια και μια μεγάλη κάρτα που την υπόγραψαν όλοι όσοι τον γνώρισαν εκεί και του εύχονταν να ζήσει πολλά και χαρούμενα χρόνια.

-Τώρα είναι η ώρα να επιστρέψουμε στην Ελλάδα, είπε ο κυρ-Μένιος.

-Μενέλαε, το σπίτι εγώ δεν το πουλάω με τίποτα, είπε η Βασίλω. Αν θέλεις εσύ πήγαινε. Να πάει μόνος του; Και πού να μείνει; Πώς είχε αλλάξει έτσι η Βασίλω; αναρωτιόταν. Δεν ήταν αυτή που πριν δέκα χρόνια δεν ήθελε να φύγει από το χωριό, ούτε ν' ακούσει για ταξίδι στην Αυστραλία; Τελικά συμφώνησαν να πάνε το 1976 για έξι μήνες. Σχεδόν κάθε χρόνο, μετά, πήγαιναν στην Ελλάδα για 4-6 μήνες. Ο Γιάννης, ο αδελφός της Βασίλως που ήταν συνταξιούχος και έμενε στο Μαρούσι, στην Αθήνα, τους έπαιρνε με τη γυναίκα του Νίκη και το αυτοκίνητό του και γύριζαν παντού, όλη την Ελλάδα.

-Αφού έχετε τη σύνταξή σας, έλεγε ο Γιάννης στη Βασίλω, γιατί δεν πουλάτε το σπίτι και ν' αγοράσετε ένα καλό διαμέρισμα στην Αθήνα; Εκείνη, όμως, αρνούσαν να βάλει υπογραφή.

Κάθε φορά που έρχονταν στο σπίτι τους τα παιδιά και τα εγγόνια ο Μενέλαος έφερνε το θέμα της πώλησης του σπιτιού. Η Βασίλω ήταν ανένδοτη. Αυτός θύμωνε και έλεγε ότι κάποια μέρα θα βάλει φωτιά να το κάψει.

-Κάθε χρόνο δεν πηγαίνουμε; Εσύ θέλεις να πας στη φυλακή, όχι στην Ελλάδα, του απαντούσε εκείνη.

Την Κυριακή του Θωμά του 1979 όλοι οι Παπασώτηδες είχαν πάει στο σπίτι του Θωμά, του δεύτερου γιου. Ήταν επιχειρηματίας και είχε χτίσει ένα μεγάλο σπίτι με μεγάλο κήπο στο πίσω μέρος όπου έψηνε τρία αρνιά. Οι επισκέπτες ξεπερνούσαν τους πενήντα. Ο Γρηγόρης και η Ουρανία καθυστέρησαν στο δρόμο από τις σειρήνες πυροσβεστικών οχημάτων.

-Θα πήρε φωτιά κανένα σπίτι!, είπε η Ουρανία.

-Ο Παππούς, ο Παππούς!, πετάχτηκε ο πεντάχρονος Παναγιωτάκης. Ο Παππούς θα έβαλε φωτιά στο σπίτι του! Οι γονείς του και ο Μένης γέλασαν.

-Ο Παππούς είναι στου θείου Θωμά, τού είπε ο Μένης, ο αδελφός του.

Όταν έφτασαν το είπαν και στους άλλους και όλοι γελούσαν με το περιστατικό και τις εντυπώσεις του Παναγιωτάκη.

-Βλέπεις τι κάνεις συμπέθερε, είπε στον κυρ-Μένιο ο πατέρας της Ουρανίας.

-Εγώ σε λίγες μέρες θα φύγω για την Ελλάδα, η Βασίλω ας κάθεται στο σπίτι της, είπε ο Μενέλαος.

-Γιατί να πουλήσω το σπίτι μου, συμπέθερε, διέκοψε η Βασίλω. Κοίταξε πόσο κόσμος έχω εδώ! Όλοι περνούν και με βλέπουν. Στην Ελλάδα ποιον θα βλέπω; Εδώ είμαι η μάνα, η βασίλισσα του σπιτιού μου!

Ο καιρός της Μελβούρνης είχε αλλάξει. Το πρωί έκανε ζέστη αλλά αργότερα έπεσε μια σύντομη μπόρα και σηκώθηκε ένα νότιο κρύο αεράκι. Η θερμοκρασία έπεσε απότομα.

-Δεν είσαι καλά προετοιμασμένος, κουμπάρε, του είπε ο Σταμάτης. Δεν έφυγες για την Ελλάδα, ακόμη, και σε βλέπω στο λεβέντικο, με κοντομάνικο πουκάμισο. Εδώ είναι Μελβούρνη. Ο καιρός τώρα κρυώνει. Αυτή την εποχή αλλάζει τέσσερις φορές την ημέρα.

-Γι' αυτό και εγώ την άλλη εβδομάδα αναχωρώ.

-Όσο είσαι εδώ, όμως, να φοράς μακριά σώβρακα τη νύχτα να μην κρυώσουν τα αχαινά σου.

-Αποκλείεται, απάντησε ο Μενέλαος, γελώντας. Εκεί βρίσκεται η πηγή της θερμότητας. Εκεί πάνε τα χέρια μου όταν αρχίζουν να κρυώνουν.

Τέτοια έλεγαν και γελούσαν. Όλοι είχαν έρθει στο κέφι.

Το 1984 ο Μενέλαος και η Βασίλω, μετά το Πάσχα έφυγαν για την Ελλάδα για έξι μήνες. Πάλι κάνανε παρέα με το Γιάννη και τη Νίκη, παντού. Ο Μενέλαος πούλησε το οικόπεδο και έβαλε τα χρήματα στην τράπεζα με την ιδέα ν' αγοράσουν αργότερα κανένα διαμέρισμα.

Η ικανότητα του Γιάννη για οδήγηση είχε χειροτερέψει. Είχε αρθριτικά, δεν έβλεπε καλά. Του είπαν να πηγαίνουν με ταξί ή τη συγκοινωνία.

-Είναι εντάξει. Προσέχω.

Στη λεωφόρο Αθηνών πήγαν να κάνουν στροφή. Ο Γιάννης δεν είδε το αυτοκίνητο από την αντίθετη κατεύθυνση που ερχόταν με μεγάλη ταχύτητα. Η σύγκρουση ήταν σφοδρή. Το αυτοκίνητο στριφογύρισε. Ο Γιάννης σκοτώθηκε. Ο Μενέλαος τραυματίστηκε βαριά, ελαφρότερα οι δυο γυναίκες. Ο Μενέλαος πέθανε στο νοσοκομείο. Είχε ζητήσει να τον θάψουν στο χωριό του. Τα τέσσερα παιδιά τους ήρθαν από την Αυστραλία για την κηδεία.

Η Βασίλω επέστρεψε στην Αυστραλία. Συλλογιζόταν τη ζωή της. Δεν μπορούσε να μείνει στην Ελλάδα μόνη της. Με τον Μενέλαο διαφωνούσαν κάποτε αλλά τον αγαπούσε από πριν να πάει στρατιώτης, από τα 16 της. Την αγαπούσε και αυτός. Τον παντρεύτηκε 19 χρονών, λίγο βιαστικά γιατί ήταν ήδη έγκυος με τον Ηλία. Ο Γιάννης εργαζόταν τότε στην τράπεζα. Οι μεγαλύτερες αδελφές της είχαν παντρευτεί, ο μικρός αδελφός της πήγαινε ακόμη στο σχολείο. Ο πατέρας της τους έδωσε μερικά χρήματα -την προίκα της. Βοήθησε και ο πεθερός της και αγόρασαν το χτήμα και το σπιτάκι της Μήτραινας, μιας γριάς που είχε πεθάνει. Ο Μενέλαος ήταν ο μικρότερος της οικογένειάς του. Δεν ήταν καλομαθημένος, ήταν δουλευτής και καλός με τα χέρια του, μπορούσε να χτίζει, να μπλανίζει, να φτιάχνει αυτοσχέδια έπιπλα. Έκανε το σπιτάκι της γρια-Μήτραινας ένα από τα καλύτερα σπίτια του χωριού του. Δεν ησύχαζε. Έπαιρνε αποφάσεις και τις πραγματοποιούσε. Στην Αυστραλία εργαζόταν μερικές φορές με το Γρηγόρη ως μπογιατζής, στο βάψιμο των σπιτιών της οικογένειας. Τις μόνες αποφάσεις που πήρε η Βασίλω ήταν ν' αγοράσουν το σπίτι στο Φιτζρόι και να μην το πωλήσουν. Ο Μενέλαος ήταν το μέσο των κοινωνικών της επαφών. Τώρα ήταν μόνη. Η Βασίλω πήγε δυο φορές για λίγο στην Ελλάδα, έκανε το μνημόσυνο του Μενέλαου, είδε κάποιους συγγενείς, τη Νίκη και τ' ανήψια της. Δεν ένιωθε, όμως, άνετα ούτε εκεί, μετά από λίγο ήθελε να φύγει. Όλο και περισσότερο, άρχισε να νιώθει το βάρος των χρόνων της, οι μετακινήσεις και τα ταξίδια την κούραζαν πολύ.

Η γειτονιά τους στο Φιτζρόι τα τελευταία χρόνια είχε αλλάξει. Εγκαθιστούσαν συνεχώς νέα ζευγάρια Αυστραλών που αγόραζαν τα παλιά σπίτια και τα ανακαίνιζαν. Οι περισσότερες ελληνικές οικογένειες είχαν πωλήσει τα παλιά σπίτια τους σε σχετικά καλές τιμές και μετακινούνταν σε άλλες περιοχές στα εξωτερικά προάστια. Ακόμη και η οικογένεια του Ηλία μετακινήθηκε στην περιοχή που έμεινε ο Θωμάς. Ευτυχώς, η παλιά γειτόνισσά της, η κυρία Γιωργία, χήρα και αυτή έμεινε πολύ κοντά. Ούτε αυτή ήθελε να μετακινηθεί γι' αλλού. Η Γεωργία οδηγούσε και κάποτε βγαίνανε μαζί για καμιά επίσκεψη. Η Γεωργία ήταν μερικά χρόνια μεγαλύτερη αλλά γνώριζε τους δρόμους, ήξερε την πόλη, κάνανε καλή παρέα. Κάποιες φιλενάδες της Γεωργίας έρχονταν στο σπίτι της, έφερναν γλυκά, έπιναν το καφεδάκι τους, συζητούσαν, έπαιζαν χαρτιά. Η Βασίλω δεν ήξερε να παίζει χαρτιά, παρακολουθούσε τις άλλες. Έφτιαχνε, όμως, γλυκά και καφέδες.

Μετά από 4-5 χρόνια η Γεωργία άρχισε ξαφνικά ν' αλλάζει. Ξεχνούσε, νόμιζε ότι κάποιος την έκλεβαν ή την απειλούσαν, κλείδωνε την πόρτα της, όταν χτυπούσε η Βασίλω δεν άκουγε ή έκανε πως δεν άκουγε, δύσκολα άνοιγε. Μια μέρα έβγαζε το αυτοκίνητό της με την όπισθεν, από το υπόστεγο που είχε δίπλα από το σπίτι της. Δεν σταμάτησε στο δρόμο, ανέβηκε το απάναντι πεζοδρόμιο, γκρέμισε το τοιχάκι του φράχτη και το αυτοκίνητο μόλις που σταμάτησε όταν χτύπησε στην πόρτα της εισόδου του απέναντι σπιτιού. Πώς δεν σκότωσε κανέναν άνθρωπο η χριστιανή! Ήρθαν η πυροσβεστική, το πρώτο βοθητών, έβγαλαν τη Γεωργία από το αυτοκίνητο κακόν κακώς, κατατρομαγμένη, αμίλητη, αλλά χωρίς ούτε μια γρατσουνιά. Την πήραν στο νοσοκομείο. Πήραν και το αυτοκίνητο για το συνεργείο. Η Βασίλω έμαθε ότι τη Γεωργία από το νοσοκομείο την πήγαν κατ' ευθείαν στο Γηροκομείο. Το σπίτι της, τα παιδιά της το έβγαλαν στη δημοπρασία. Ποιος ξέρει τι συμφωνία είχε μαζί τους!

Μια μέρα η Βασίλω τηλεφώνησε στην κυρία Δέσποινα και την παρακάλεσε να πάνε να δουν τη Γεωργία. Η κυρία Δέσποινα, παλιότερα, ήταν τακτική επισκέπτρια της κυρίας Γεωργίας. Δεν ήταν, όμως, ήταν πρόθυμη. Ένοιωθε κατάθλιψη, είπε, όταν επισκεπτόταν ιδρύματα! Λες και αυτή ήταν καμιά νέα! Με τά πολλά δέχτηκε να περάσει να την πάρει.

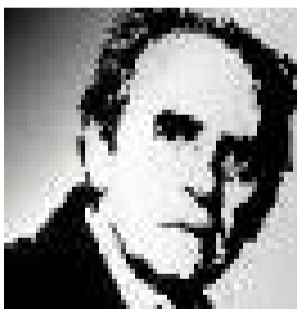
Η Γεωργία τις κοίταζε με ένα απλανές βλέμμα. Δεν θυμόταν τι έγινε με το αυτοκίνητο,

«Μού το πήραν!», έλεγε. «Πάμε, πάμε, παρακαλούσε, πάμε στο σπίτι μου!» Φαινόταν να τα έχει χαμένα. Η νοσοκόμα είπε ότι τα παιδιά της την επισκέπτονταν κάθε εβδομάδα.

Τώρα η Βασίλω στο σπίτι της σπάνια έβλεπε άνθρωπο. Με κανέναν τρόπο, όμως, δεν θα το πωλούσε, δεν θα πήγαινε να μείνει αλλού, όσο και να την παρακαλούσαν, όσο και να τη φόβιζαν τα παιδιά της. Η μόνη της παρέα ήταν το τηλέφωνο και η τηλεόραση, μολονότι δεν ήξερε Αγγλικά. Κάποτε άκουγε καμιά ελληνική εκπομπή στο ραδιόφωνο αλλά πάντα μόνη ήταν. Μπορούσε ακόμη να πηγαίνει μέχρι το Σμιθ Στριπ ν' αγοράζει γάλα και τίποτα απαραίτητα. Τα Σαββατοκύριακα περνούσαν τα παιδιά της, πολύ σπάνια κανένα από τα εγγόνια της. Είχαν μεγαλώσει τώρα, μερικά είχαν τις δικές τους οικογένειες, άλλα είχαν σπουδές ή δουλιές. Είχε και πέντε δισέγκονα αλλά πολύ λίγο τα έβλεπε σε καμιά οικογενειακή συγκέντρωση, όταν την έπαιρναν. Ούτε μπορούσε να τους μιλήσει για πολύ, ελάχιστα Ελληνικά γνώριζαν. Σκεπτόταν τη Γεωργία, μια μέρα άκουσε ότι πέθανε. Η Βασίλω την έκλαψε βουβά. Ήταν σα να έκλαιγε τον εαυτό της, τι θα γινόταν κι' αυτή! Όπου και να την πήγαιναν τώρα ένιωθε μια απέραντη μελαγχολική μοναξιά.

Χρήστος Ν. Φίφης

Μελβούρνη

A poet of two cultures

An Interview with Dimitris Tsaloumas

‘I was born dancing and would like to die that way’

An interview with Olga Black